

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕПОВНИХ РЕЧЕНЬ У МОВІ
СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ**

Виконала:
студентка 2 року навчання
освітнього ступеня «магістр» групи
Ukrb1-M18 спеціальності 014.01
Середня освіта (Українська мова і
література)
Березюк Ольга Сергіївна

Керівник:
Коваленко Б.О., кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
української мови

Рецензент:
Почапська О.І., кандидат наук із
соціальних комунікацій, ст. викладач
кафедри журналістики

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОВИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ	
1.1. Публіцистика як окремий функціональний стиль	8
1.2. Тенденції розвитку українського публіцистичного мовлення	19
Висновок до розділу	27
РОЗДІЛ 2	
НЕПОВНІ РЕЧЕННЯ ЯК ЕКСПРЕСЕМИ ПУБЛІЦИСТИКИ	
2.1. Визначальні синтаксичні риси публіцистичного тексту	29
2.2. Неповні речення – експресивні синтаксичні одиниці мови газет	30
2.3. Неповні речення: проблема визначення	32
2.4. Функціонування речень з еліпсованим підметом у мові ЗМІ	35
2.5. Функціонування речень з еліпсованим присудком у мові газет	39
2.6. Неповні речення у функції заголовків газетних статей	42
2.7. Функціонування неповних речень у діалогічному мовленні	44
Висновок до розділу	47
РОЗДІЛ 3	
НЕПОВНІ РЕЧЕННЯ В РОЛІ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ	49
Висновок до розділу	82
ВИСНОВКИ	84
Список використаних джерел	87

ВСТУП

Як відомо, синтаксис є одним із найважливіших стилетвірних засобів, який тісно пов'язаний зі змістом висловлення, жанром мовлення, його спрямуванням і адресованістю. Сучасна українська літературна мова має багатий і різноманітний запас синтаксичних конструкцій, який перманентно розвивається і збагачується, що пояснюється не лише внутрішніми законами розвитку мови, але й впливом екстралінгвістичних чинників.

Найчутливішим до суспільних змін, позамовних впливів є публіцистичний стиль, спрямований на висвітлення політичних, економічних, культурних проблем суспільного життя й тому безпосередньо пов'язаний із його перебігом. Стилістичні уподобання сучасного суспільства найповніше, най-об'єктивніше віддзеркалює мова засобів масової інформації (ЗМІ) серед яких особливе місце належить газетам. Для мови преси характерне поєднання елементів різних стилів і водночас збереження її цілісності, що зумовлено виконанням функції впливу на читача, якій підпорядковані інформативна та естетична функції мови.

Першим цілісним дослідженням, присвяченим вивченню мови української публіцистики, стала праця М.А. Жовтобрюха „Мова української періодичної преси (кінець ХІХ– початок ХХ ст.)”, у якій досліджено роль періодичної преси в історії української літературної мови, у становленні її сучасних орфографічних, фонетичних, морфологічних, синтаксичних і лексичних норм, у формуванні й розвитку української спеціальної термінології, а також у стилістичному збагаченні сучасної української літературної мови [23].

В українському мовознавстві в 70-80-х роках ХХ ст. дослідження газетно-публіцистичного мовлення помітно активізувалося, що зумовлено, очевидно, посиленням загального інтересу до проблем і засобів мови масової комунікації та інформації. Крім того, об'єктом аналізу, докладнішого чи вибіркового, газетна мова ставала завжди тоді, коли дослідники вивчали

окремі факти української мови, порушували проблеми культури мовлення. Отже, мова преси згодом виділилася в самостійний об'єкт вивчення.

Українські лінгвісти в цей період створили низку колективних досліджень. Так, зокрема, у науковій праці „Мова сучасної масово-політичної інформації” [46] вивчено й теоретично узагальнено нагромаджений великий позитивний досвід масово-політичної інформації насамперед у колишній УРСР у таких аспектах: співвідношення загальномовних і специфічних засобів у мові масової інформації, роль художньої деталі, логічно-інформативна спрямованість публіцистики і її мовне забезпечення, емоційність та її крайній вияв у мові публіцистики, стандарти необхідні й надлишкові, заклично-мобілізаційна роль заголовка в мові масової інформації, розмовне джерело як один із засобів постійного оновлення публіцистики.

Проблеми російського газетного мовлення 70 – 90-х років ХХ ст., його виражальні можливості досліджували Т.Г.Винокур [10; 11], В.Г.Костомаров [32; 33; 34], К.О.Рогова [57], Г.Я.Солганик [63] та ін. Темі широкого проникнення на сторінки газет елементів живого народного мовлення або розмовної мови, що забезпечує експресивність мови газети, присвячені окремі розділи таких праць, як „ Мовна норма і стиль ” М.М.Пилинського[49], „Розмовна лексика у мові преси” [50].

Питання експресивного синтаксису на основі різних жанрів публіцистичного стилю, передусім газетного, вивчали П.С. Дудик [18], М.М.Пилинський [48; 50], С.М. Марич [43], А.І.Мамалига [41; 42], О.А.Сербенська [59], О.Д.Пономарів [52], Л.І.Конюхова [30] та ін. На матеріалі українських газет описав структуру еліптичних речень В.І. Голоюх [13].

За останнє десятиліття мова газет зазнала значних змін, спричинених реформуванням соціально-політичного життя, утвердженням української мови як державної, що сприяло зміні соціального статусу засобів масової

інформації. Це потребує лінгвістичного аналізу сучасних тенденцій розвитку їхніх виражальних засобів, дослідження специфіки функціонування мовних одиниць у різних жанрах публіцистичного стилю. Окремі аспекти зазначеної проблеми порушувалися в наукових розвідках таких учених, як Т.А. Коць [36], А.І. Мамалига [41], О.Д. Пономарів [51], О.А. Сербенська [59]. Зокрема, О.А.Сербенська, вивчаючи мову преси кінця ХХ ст., робить спробу системного опису і різнопланового аналізу (лінгвістичного, соціологічного, психологічного) явищ публіцистичного мовлення як певного естетичного стереотипу, що залежить від дії соціальних чинників. Дослідниця довела, що в мові газет віддзеркалюються тенденції розвитку загальнолітературних норм української мови.

Актуальним завданням українського мовознавства є дослідження сучасних живомовних процесів, адже саме мова ЗМІ є показником динаміки розвитку мовних норм. Сприймаючи все нове, що з'являється в усному мовленні, мова газети подає багатий матеріал для спостережень і над новими синтаксичними процесами, що відбуваються в сучасній українській мові.

Актуальність дослідження зумовлена потребою цілісного аналізу явищ еліпсису, репрезентованих в українських ЗМІ, стилістичних функцій речень, породжених цими явищами. **Мета** дослідження полягає в з'ясуванні семантичної структури та стилістичних функцій неповних речень у мові української публіцистики. Досягнення цієї мети передбачає виконання таких завдань:

- з'ясувати основні ознаки й тенденції розвитку мови українських ЗМІ;
- проаналізувати структурні й семантичні особливості неповних речень;
- визначити функціонально-стилістичні можливості власне-неповних речень у газетному мовленні;
- встановити закономірності актуального членування неповних речень, які вживаються в газетних текстах, зокрема в заголовках.

Об'єктом дослідження є різновиди неповних речень.

Предметом дослідження є стилістичні функції неповних речень, які вони виконують у газетному тексті залежно від своєї структури, семантики й комунікативного спрямування .

Основним **методом** дослідження в дисертаційній роботі є функціонально-стилістичний, що передбачає аналіз мовних фактів в умовах їх конкретного функціонування. Використано також описовий метод і прийоми компонентного аналізу.

Джерельною базою дослідження слугувала українська преса кінця ХХ - початку ХХІ ст.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в роботі здійснено комплексний аналіз функціонування різних типів неповних речень у газетних текстах, окреслено їх структуру.

Теоретичне значення виконаного дослідження полягає в тому, що воно подає нові відомості про розширення експресивних можливостей синтаксису, поглиблює теорію синтаксичної організації газетного тексту, розкриває імпліцитну природу семантики в еліптичних реченнях.

Практичне значення роботи полягає в можливості впровадження її результатів у практиці вищої школи.

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи обговорювалися на засіданнях кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. З теми дипломної роботи магістра підготовлено науковий виступ "Речення з еліпсованим підметом у газетних жанрах" на наукову конференцію студентів та магістрантів за підсумками НДР у 2017-2018 навчальному році. Основні положення роботи апробовано на Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих учених «Дискурс у колі антропоцентричних наук: загальнолінгвістичні та прикладні аспекти» (28 березня 2019 р., м. Миколаїв).

Обсяг і структура роботи. Робота складається із вступу, трьох основних розділів, висновків та списку використаних джерел, що налічує 75 позицій. Загальний обсяг роботи – 93 сторінки.

ВИСНОВКИ

Публіцистика – це особливий функціональний різновид мовлення. Її своєрідність визначається екстралінгвістичними чинниками, комунікативним спрямуванням публіцистичного тексту й особливою ситуацією мовлення, для якої характерна дистантність комунікантів, відсутність повноцінного зворотного зв'язку, отже, й односпрямованість. У процесі такої масової комунікації мовець нерідко орієнтується на прогнозований образ адресата мовлення. Успішність акту комунікації залежить від змісту й мовленнєвого оформлення публіцистичних текстів, їхньої актуальності для конкретної особи, яка може вступити чи не вступити до процесу комунікації. Отже, завдання журналіста в таких випадках полягає в тому, щоб залучити читача до акту комунікації, передати йому певну інформацію, переважно з виразною авторською оцінкою, та переконати читача у правильності авторської позиції.

Характер публіцистичного мовлення безпосередньо залежить від екстралінгвістичних чинників, насамперед від функцій і ролі засобів масової інформації в житті суспільства. Особливе місце серед різновидів публіцистичного стилю належить мові газет. Останнім часом у зв'язку з демократизацією суспільства, утвердженням української мови як державної, мова преси зазнала істотних змін.

Мова сучасної української газети характеризується великою жанровою різноманітністю, активним проникненням до її системи усно-розмовних елементів. Їй властиве органічне поєднання рис усіх стилів літературної мови, а також уживання елементів, які перебувають на межі норми, зокрема просторічної, жаргонної лексики. Для публіцистичних текстів характерне яскраве виявлення авторського Я, ставлення автора тексту до повідомлення, вплив на переконання читача. Чітке виявлення авторської позиції впливає на спосіб подання інформації.

Потреба переконати читача в правильності авторської позиції зумовлює вживання експресивних одиниць. Тенденція до експресивності публіцистичного мовлення виявляється на лексичному, фразеологічному й синтаксичному рівнях. На рівні синтаксису експресивності викладу досягають вживанням емоційно-експресивних конструкцій, які походять із розмовно-побутового мовлення і виконують у публіцистичному тексті особливі стилістичні функції. Як виразно експресивні сприймаються неповні речення різної структури, що активно вживаються в газетних текстах.

Неповні речення виявляють структурну й семантичну неповноту. Пропущеним у таких синтаксичних побудовах може бути будь-який член речення, однак найчастіше не дістає формального вираження підмет як компонент тематичного характеру. Вербально вираженими в повідомленні є здебільшого компоненти рематичного плану, що відіграють важливу роль у витлумаченні висловлення, тексту в цілому, у створенні потрібного емоційного ефекту.

Контекстуальні неповні речення виконують функцію економії, усуваючи тавтологію, сприяють лаконізму оповіді, її точності й експресивності. У текстах інформативного характеру речення такого типу переважно не виявляють експресивності, а тільки акцентують рематичний компонент вислову. У газетних текстах публіцистичного характеру контекстуальні неповні речення виконують особливу характерологічну функцію, суть якої полягає в соціальній і психологічній характеристиці мовця, сприяють інтимізації мовлення, імітації його стихійності, наближенню до усно-розмовного стилю. Подібно до ситуативних неповних речень вони сприяють вираженню різних емоційно-оцінних значень, їхнє вживання допомагає донести до читача живу картину подій, для якої характерні динамізм, увиразнення найважливіших моментів, яскрава контрастність.

Еліптичні речення є неповними тільки формально. Вони становлять особливий функціонально вмотивований тип неповних структур. Їхній зміст адресат мовлення розуміє завдяки спільності мовної картини світу для всіх носіїв певної мови, різноманітним асоціативним зв'язкам, якими пов'язані типізовані ситуації-фрейми. Специфічна семантика і структурна схема неповних речень такого типу зумовлюють їхній особливий статус та стилістичні функції в публіцистичному тексті.

Еліптичні речення широко вживаються як заголовки статей різного характеру, прямо чи метафорично вказують на тему статті. Такі реченнєві структури виконують функцію економії мовних засобів, водночас акцентуючи на найактуальнішій з погляду мовця частині реми, сприяють актуалізації повідомлення для читача і його залученню до акту комунікації. Для них характерна невизначеність певного семантичного компонента, передусім предикативного.

Еліптичні (як і загалом граматично неповні) висловлення сприяють наближенню авторського стилю до мовлення читача, створюють ефект невідготовленого усного повідомлення, а також допомагають імітувати усно-розмовне мовлення в діалозі. Вони слугують засобом вираження різноманітних емоційно-оцінних значень, виражають нерозчленовані афективні емоції, зміст яких визначає контекст уживання еліптичної одиниці. Такі синтаксичні структури можуть увиразнювати емоційно-оцінні значення осуду, іронії, сарказму, посилювати гумористичний ефект.

Список використаних джерел

1. Адмони В.Г. Система форм речевого высказывания. – С-Пб.: Наука, 1994. – 152 с.
2. Акимова Г. Н. Наблюдения над сегментированными конструкциями в современном русском языке // Синтаксис и стилистика. – М.: Наука, 1976. – С. 237 – 247.
3. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 896 с.
4. Белошапкова В.А. О семантическом изоморфизме нулевых позиций субъекта и объекта в русском предложении // Проблемы семантики предложения: Выраженный и невыраженный смысл. – Красноярск: КГУ, 1986. – С. 4 - 14.
5. Білодід І.К. Про порівняльну стилістику східнослов'янських мов // Теоретичні проблеми стилістики. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 3-21.
6. Бойко Л.Б. Особенности функционирования заглавий в текстах с различными коммуникативными заданиями: Автореф. дис.:... канд. филол. наук: 10.02.01 / Одесский гос. ун-т. – Одесса, 1989. – 14 с.
7. Ващенко В.С. Стилiстичнi явища в українській мові. – Х.: Вид-во Харків. ун-ту, 1958. – Ч.1. – 228 с.
8. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. – М.: Изд-во АН СССР, 1963. – 255 с.
9. Винокур Г.О. Культура языка. – М.: Федерация, 1929. –191 с.
10. Винокур Т.Г. Закономерности стилистического использования языковых единиц. – М.: Наука, 1980. – 237 с.
11. Винокур Т.Г. Об изучении функциональных стилей советской эпохи (к постановке вопроса) // Развитие функциональных стилей современного русского языка. – М.: Наука, 1968. – С. 6 - 11.

12. Гальперин И.Р. Проблемы лингвостилистики // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1980. – С. 5 - 34.
13. Голоюх В.І. Еліптичні речення з невербалізованими головними членами // Мовознавство. – 1982. – № 1. – С. 21 - 26.
14. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. – К.: Наукова думка, 1991. – 192 с.
15. Дзюбак Н.М. Структурно-комунікативні ознаки неповноти речення: Дис. ... канд. філол. наук. – К., 1999. – 203 с.
16. Дикарева С.Е. Анафорический эллипсис в аспекте анализа // Лингвистические проблемы функционального моделирования речевой деятельности. Вып. 5. – Л.: Изд-во ленингр. ун-та, 1982. – С. 135 – 145.
17. Дорофеева Е.Н. Реализация авторской установки на экспрессивность посредством использования окказионализмов в газетно-журнальной коммуникации конца XX столетия // Система і структура східнослов'янських мов: Зб. наук. праць. – К.: Т-во «Знання» України, 2002. – С. 155 - 160.
18. Дудик М.П. Про мовностилістичні аспекти публіцистики // Проблеми граматики і лексикології української мови: Зб. наук. праць. – К.: НПУ, 2001.– С. 191 -198.
19. Дудик П.С. Из синтаксису простого речення. Навчальний посібник. – Вінниця: ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 1999. – 297 с.
20. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного мовлення (Просте речення; еквіваленти речення). – К.: Наукова думка, 1983. – 288 с.
21. Єрмоленко С.Я. Синтаксис і стилістична семантика. – К.: Наукова думка, 1982. – 210 с.
22. Желтоногова Т. Семіотичні особливості заголовка як знака тексту // Наукові записки. – Випуск 44. – Серія: Філологічні науки

- (Мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2002. – С. 132 - 135.
23. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець XIX – початок XX ст.). – К.: Наукова думка, 1970. – 304 с.
24. Журналістика в умовах гласності / А.З.Москаленко, В.А.Качкан, І.Г.Мащенко та ін. – К.: Либідь, 1991. – 192 с.
25. Иванчикова Е.А. О развитии синтаксиса русского языка в современную эпоху // Развитие синтаксиса современного русского языка. – М., 1966. – С. 4 - 14.
26. Ирисханова К.М. Коммуникативные форманты стиля // Стилистические аспекты устной и письменной коммуникации: Сб. научн. тр. – М.: МГПИ, 1987. – С. 26 - 33.
27. Киселёва Л. А. Вопросы теории речевого воздействия. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1978. – 160 с.
28. Коваленко Б.О. Мовні особливості та екстралінгвістична зумовленість публіцистичного стилю // Система і структура східнослов'янських мов: Зб. наук. праць. – К.: Т-во «Знання» України, 2002. – С. 171 - 177.
29. Ковальчук Н.С. Синтаксическая структура предложений в информационных текстах, (на материале украинских газет, радио и телевидения): Дис. ... канд. филол. наук. – Днепропетровск, 1980. – 177 с.
30. Конюхова Л.І. Явище парцеляції в мові сучасних засобів масової комунікації: Дис. ... канд. філол. наук: / Львівський держ. унт. – Львів, 1999. – 174 с.
31. Коробова Л.А. О семантике газетного заголовка // Иностранная филология. – Алма-Ата, 1975. – Вып. 6. – С. 77 - 84.
32. Костомаров В.Г. Лингвистический статус массовой коммуникации и проблема «газетного языка» // Психолингвистические проблемы массовой коммуникации. – М.: Наука, 1974. – С. 53 - 66.

33. Костомаров В.Г. Русский язык на газетной полосе. Некоторые особенности языка современной газетной публицистики. – М.: Изд-во Москов. ун-та, 1971. – 267 с.
34. Коструба П.П. До питання про поняття і класифікацію неповних речень. – Питання українського мовознавства, кн. 4. – Львівський держ. ун-т, 1960. – С. 38- 75.
35. Коць Т.А. Функціональний аспект лексичної норми в засобах масової інформації (на матеріалі газет 90-х років ХХ ст.): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Інститут української мови НАН України. – К., 1998. – 16 с.
36. Коць Т.А. Функціональний аспект лексичної норми в засобах масової інформації (на матеріалі газет 90-х років ХХ ст.): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Інститут української мови НАН України – К., 1998. – 194 с.
37. Леонтьев А.А. Высказывание как предмет лингвистики, психолингвистики и теории коммуникации // Синтаксис текста. – М.: Наука, 1979. – С. 18 - 36.
38. Лонська Л.І. Структурно-семантичні особливості буттєвих речень в українській мові: Автореф. дис. ... канд філол. наук: 10.02.01 / Київ. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – К., 2001. – 19 с.
39. Лотман Ю.М. Семиотика культуры и понятие текста // Учёные записки ТГУ: Труды по знаковым системам. – Тарту, 1981. – С. 3 - 7.
40. Малинович Ю.М. Экспрессия и смысл предложения: Проблемы эмоционально-экспрессивного синтаксиса. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1989. – 216 с.
41. Мамалыга А.И. Анализ структуры публицистического текста. – К.: Киев. гос. ун-т, 1992. – 118 с.
42. Мамалига А.І. Структура газетного тексту. – К.: Вища школа, 1993. – 137 с.

43. Марич С.М. Емоційно-експресивний синтаксис української мови: Навч. посібник. – К.: Наука, 1994. – 77 с.
44. Митрофанова О.Д. Язык научно-технической литературы. – М.: Изд-во МГУ, 1973. – 147 с.
45. Мова і час: Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови / Під ред. В.М. Русанівського. – К.: Наукова думка, 1977. – 237 с.
46. Мова сучасної масово-політичної інформації. – К.: Наукова думка, 1979. – 252 с.
47. Назаров А.Н. К вопросу о выделении неполных предложений в особый грамматический тип // Вопросы синтаксиса русского литературного языка. – Труды III-IV конференции кафедр русского литературного языка пединституты Поволжья. – Куйбышев: КГПИ, 1963. – С. 8 - 11.
48. Пилинський М.М. Експресивність стилю масової політичної інформації // Мовознавство. – 1977. – № 5. – С. 35 - 44.
49. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К.: Наукова думка, 1976. – 288 с.
50. Пилинський М.М. Розмовна лексика у мові преси // Мова сучасної масово-політичної інформації. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 23-42.
51. Пономарив А.Д. Проблемы нормативности украинского языка в средствах массовой информации: Дис. ... докт. филол. наук в форме научного доклада: 10.02.01 / Киев. гос. ун-т им. Т.Г.Шевченко. – К., 1991. – 55 с.
52. Пономарів О.Д. Засоби художньої експресії в публіцистичному стилі // Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови. – К.: Наукова думка, 1990. – С. 166 - 179.
53. Попова И.О. Неполные предложения в современном русском языке // Труды Института языкознания АН СССР, 1953. – I, II. – С. 24 - 82.

54. Почепцов Г.Г. Коммуникативные аспекты семантики. – К.: Вища школа, 1987. – 131 с.
55. Психолингвистическая проблематика массовой коммуникации. – М.: Наука, 1974. – 52 с.
56. Работа над словом. Язык, стиль и литературное редактирование газеты. – М.: Политиздат, 1971. – 184 с.
57. Рогова К.А. Синтаксические особенности публицистической речи. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1975. – 70 с.
58. Сафонов А.Л. Актуализация газетных заглавий (Использование окказиональных слов) // Вестник Москв. ун-та. Журналистика. – 1973. – №5. – С. 40 - 47.
59. Сербенська О.А. Мова газети і мовотворчість журналіста в аспекті соціально-культурного розвитку суспільства: Автореф. дис. ...докт. філол. наук: 10.02.01. / Київ. ун-т ім. Т.Г.Шевченка. – К., 1992. – 38 с.
60. Сиротинина О. Б. Некоторые жанрово-стилистические изменения советской публицистики // Развитие функциональных стилей современного русского языка. – М.: Наука, 1968. – С. 101 – 124.
61. Сковородников А.П. Эллипсис как стилистическое явление современного русского литературного языка (пособие для спецкурса). – Красноярск: КГПИ, 1978. – 94 с.
62. Современная газетная публицистика: Проблемы стиля. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1987. – 120 с.
63. Солганик Г.Я. Публицистика как искусство слова // Поэтика публицистики. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – С. 3 - 10.
64. Сосюр Фердінан де. Курс загальної лінгвістики. / Пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. – К.: Основи, 1998. – 324 с.
65. Стилистика русского языка: Жанрово-коммуникативный аспект стилистики текста. – М.: Наука, 1987. – 236 с.

66. Факторович А.Л. Выражение смысловых различий посредством эллипсиса. – Х.: Око, 1991. – 88 с.
67. Чайка Л.В. Питальні висловлювання у комунікативному аспекті (на матеріалі англійської мови): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 – германські мови / Київський університет імені Тараса Шевченка. – К., 1998. – 20 с.
68. Чередниченко І.Г. Граматична структура неповних речень та основи їх класифікації // Українська мова і література в школі. – 1954. – № 3. – С. 14 - 20.
69. Шапиро А. Б. Очерки по синтаксису русских народных говоров (строение предложения). – М.: Изд-во АН ССР, 1954. – 20 с.
70. Шведова Н.Ю. О некоторых активных процессах в современном русском синтаксисе (Наблюдения над языком газеты) // Вопросы языкознания. – 1964. – № 2. – С. 3-18.
71. Швец А.В. Публицистический стиль современного русского литературного языка. – К.: Вища школа, 1979. – 127 с.
72. Швец А.В. Разговорные конструкции в языке газет. – К.: Изд-во Киев. ун-та, 1971. – 95 с.
73. Шевцова Г.О. Еліпсний різновид інфінітивних речень в сучасній українській мові // Українське усне літературне мовлення. – К.: Наукова думка, 1967. – С. 235 - 242 .
74. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енцикл. словник для фахівців з теоретич. гуманіт. дисциплін та гуманіт. інф-ки. – К.: АртЕк, 1998. – 336 с.
75. Язык и стиль средств массовой информации и пропаганды // Под ред. Д.Э.Розенталя. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 256 с.